

## UV 2/2003

Europarlamentin jäsen **Esko Seppänen** ja kansanedustaja **Esko-Juhani Tennilä** ovat tehneet uuden kantelun Ruotsista Suomeen muuttaneiden eläkkeiden verotuksesta.

EU:n komissiolle osoitetussa kantelussa he arvostelevat sitä, että Suomessa edelleen peritään sairausvakuutusmaksua Ruotsin eläkkeistä.

### Pohjana vanha kantelu

Vuonna 1997 tekemässään kantelussa Seppänen ja Tennilä asettivat kyseenalaiseksi ns. kaksoisverotuksen, jossa Ruotsin eläke lisätään Suomesta saatavaan verotettavaan tuloon.

Komission vastauksessa ei kaksoisverotukseen suoranaisesti puututtu, mutta siinä arvosteltiin sairausvakuutusmaksun perimistä Ruotsin eläkkeestä sellaisissa tapauksissa, joissa Suomessa asuva eläkeläinen saa eläkettä vain Ruotsista.

Toukokuussa 2001 EY-tuomioistuin teki ennakkopäätöksen Torniossa asuvan eläkeläisen **Sulo Rundgrenin**

tapauksesta sen jälkeen, kun Rovaniemen hallinto-oikeus oli kysynyt Luxemburgista ennakkotietoa tästä asiasta hänen valituksensa perusteella.

Päätös oli valituksen tekijälle myönteinen ja samansuuntainen kuin komission vastaus Seppäsen ja Tennilän kanteluun: Suomen viranomaisilla ei ole oikeutta periä sosiaaliturvamaksuja sellaiselta eläkeläiseltä, joka saa eläkettä vain Ruotsista.

Rundgren-päätöksen jälkeen Suomen verohallitus on antanut verotoimistoille uudet ohjeet, joiden mukaan sairausvakuutusmaksua ei tule periä tällaisissa tapauksissa. Maksuja on myös mahdollista saada takaisin, jos niitä on aiheettomasti peritty ja jos valitusten vanhentumisaajat eivät ole menneet umpeen. Lakeja ei ole kuitenkaan muutettu.

### Uusi kantelu

Seppäsen ja Tennilän uudessa kantelussa katsotaan, että Suomen viranomaisten tulkinta voi johtaa eriarvoisuuteen ja mielivaltaisuuteen, jos ei kokonaan luovuta perimästä sairausvakuutusmaksua Ruotsin eläkkeistä.

Pienikin eläke Suomesta yhdistettynä Ruotsin eläkkeeseen voi johtaa siihen, että sairausvakuutusmaksu peritään koko eläketulosta, myös Ruotsin eläkkeestä. He pyytävät EU:n komissiota tutkimaan, onko Suomen nykyinen käytäntö sopusoinnussa EU-lainsäädännön kanssa. "Mielestämme yhdenvertaisuuden toteuttaminen tällaisissa tapauksissa edellyttää, että Suomen viranomaiset pidättäytyvät kokonaan perimästä sairausvakuutusmaksua Ruotsin eläkkeestä".

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa on vireillä valituksia sairausvakuutusmaksun perimisestä sellaisilta eläkeläisiltä, jotka saavat eläkettä sekä Ruotsista että Suomesta. Näiden valitusten kohtalo vaikuttaa myös siihen, miten asialle tulevaisuudessa tapahtuu.

#### Pohjoismainen verosopimus ja EU:n toimivalta

Kysymys paluumuuttajien eläkkeiden verotuksesta on kokonaisuudessaan kiemurainen, ja sairausvakuutusmaksu on vain osa vyyhteä.

Ruotsissa ei eläkkeitä lasketa yhteen, vaan Suomen ja Ruotsin eläkkeitä verotetaan erikseen.

Suomesta saatava eläke ei siis vaikuta siihen veroon, joka Ruotsissa asuvalta suomalaiselta menee Ruotsin valtiolle. Suomeen muutettaessa monien eläkeläisten verotus kiristyy, koska Suomessa on erilainen käytäntö.

Suomessa noudatetaan Ruotsin suhteen menettelyä, jossa Ruotsin tulo lisätään Suomen tuloon ja jossa Ruotsiin maksettu vero vähennetään Suomen verosta. Käy kuitenkin niin, että kun Ruotsissa alhaisemmalla prosentilla verotettu tulo lisätään Suomen tuloon, se kiristää veroprogressiota, usein tuntuvastikin. Kun Ruotsin eläke lisätään Suomen eläkkeeseen, käy myös niin, että eläketulovähennys pienenee ja verotettava tulo kipuaa ylempiin tuloluokkiin.

Pohjoismainen verosopimus mahdollistaa nykyisen käytännön.

Siinä sanotaan, että eläkkeitä verotetaan vain maksajavaltiossa, mutta toisessa kohdassa annetaan maille mahdollisuus lisätä toisen maan eläke ”verotusperusteeseen”. Sallitaan yhteenlaskettujen eläkkeiden verotus.

Sairausvakuutusmaksu ei kuulu pohjoismaisen verosopimuksen piiriin. Siihen vedoten Suomen viranomaiset ovat verottaneet sairausvakuutusmaksulla myös Ruotsin eläkkeitä.

Aikaisemmin Ruotsin eläkkeistä perittiin myös kansaneläkevakuutusmaksua, mutta se ei enää koske yksityisiä henkilöitä. Eläkeläisten ylimääräinen sairausvakuutusmaksu on lisännyt verorastitusta vuosina 1992–2002, ja sekin on kohdistunut Ruotsin eläkkeeseen.

#### EU:lla vain vähän toimivaltaa veroasioissa

EY-tuomioistuimen päätös Rundgrenin tapauksessa ei perustunut pohjoismaisen verosopimuksen tulkintaan tai veropoliittisiin näkökohtiin. Siinä oli kyse EU:n sosiaaliturva-asetuksen tulkinnasta, ja vuonna 1971 säädetty sosiaaliturva-asetus on hyvin mutkikas asiakirja. Siinä on viittauksia kaikkien EU-maiden sosiaaliturvalainsäädäntöön.

Monet paluumuuttajat kokevat nykyisen verotuskäytännön rankaisevaksi. Väitetään jopa tuhansien eläkeläisten jääneen sen vuoksi Ruotsiin. Selkeintä ja vähiten byrokraattista olisi verottaa eläkkeitä vain maksajavaltiossa, mikä on pohjoismaisen verosopimuksen lähtökohta. Suomen viranomaisilta odotetaan tässä asiassa joustavampaa suhtautumista ja paluumuuttajien mielipiteiden huomioon ottamista.

Pitää myös kysyä, haittaako verosopimuksen tulkinta EU-kansalaisten vapaata liikkumista. Sillä perusteella on jätetty valituksia Euroopan ihmisoikeustuomioistuimeen Strasbourgissa. Se on ylikuormitettu varsinkin Venäjän valituksilla, ja vastaus suomalaisille viipyy.